

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри фінансів та
банківської справи

Протокол № 1 від “28” серпня 2019 р.
Зав. кафедри


_____ Н.О. Слободянюк

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСИ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник: Юнацький М.О.,
доцент кафедри фінансів та
банківської справи, к.е.н.

2019 – 2020 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	вибіркова дисципліна
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	2
Лекції, годин	15
Практичні / семінарські, годин	35
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	100
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	1,7
самостійної роботи студента	8,3
Вид контролю	залік

2. Програма дисципліни

Ціль – формування у майбутніх фахівців-фінансистів системи базових знань з теорії та практичних механізмів функціонування страхових організацій та порядку здійснення операцій зі страхування.

Завдання: - підготувати студентів із теоретичних питань функціонування страхової галузі (її необхідність, завдання й функції, принципи організації, основні поняття, категорії й терміни) і надати їм певні навички та вміння для подальшого практичного застосування.

Предмет: економічні відносини, що виникають у процесі формування, розподілу і перерозподілу грошових коштів страхових компаній.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Сутність фінансів страховика та особливості їх організації.

Тема 2. Грошові надходження страховиків.

Тема 3. Страхові резерви, їх склад та порядок формування.

Тема 4. Розміщення страхових резервів.

Тема 5. Прибуток страховика, його формування та розподіл

Тема 6. Оподаткування страховиків

Тема 7. Оцінка фінансового стану страховика

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Сутність і структура фінансів страховика та особливості їх організації					
Тема 1. Сутність фінансів страховика та особливості їх організації	15	2	5		8
Тема 2. Грошові надходження страховиків	15	2	5		8
Тема 3. Страхові резерви, їх склад та порядок формування	20	2	5		13
Тема 4. Розміщення страхових резервів	20	2	5		13
Разом за змістовим модулем 1	70	8	20		42
Змістовий модуль 2. : Фінансові результати діяльності страховиків та їх оцінка.					
Тема 5. Прибуток страховика, його формування та розподіл	25	2	5		18
Тема 6. Оподаткування страховиків	25	2	5		18
Тема 7. Оцінка фінансового стану страховика	30	3	5		22
Разом за змістовим модулем 2	80	7	15		58
Усього годин	150	15	35		100

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар запитань і відповідей Сутність фінансів страховика та особливості їх організації	5
2	Семінар з виконанням практичних задач Грошові надходження страховиків	5
3	Семінар – дискусія Страхові резерви, їх склад та порядок формування	5
4	Семінар запитань і відповідей Розміщення страхових резервів	5
5	Семінар з виконанням практичних задач Прибуток страховика, його формування та розподіл	5
6	Семінар запитань і відповідей Оподаткування страховиків	5
7	Семінар з дискусія Оцінка фінансового стану страховика	5
Всього		35

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Добір статистичної інформації за результатами роботи казначейської служби та складання на її підставі таблиць та графіків.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Сутність і структура фінансів страховика та особливості їх організації			
Семінар - розгорнута бесіда Тема 1. Сутність фінансів страховика та особливості їх організації	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Страхова компанія як суб'єкт підприємницької діяльності і специфічна фінансова установа. Сутність фінансів страхових організацій та необхідність їх державного регулювання. Фінансові ресурси страховика. Специфіка формування капіталу страхової компанії. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Семінар - розгорнута бесіда Тема 2. Грошові надходження страховиків	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Сутність грошових надходжень страховиків та їх класифікація. Страхові премії як головне джерело надходжень страхової організації від операційної діяльності. Інші надходження страховиків від операційної діяльності. Грошові надходження страховиків від інвестиційної та фінансової діяльності; інші доходи. Джерела [1 -4] 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Семінар запитань і відповідей Тема 3. Страхові резерви, їх склад та порядок формування	13	Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Поняття страхових технічних резервів із загального страхування та їх склад. Резерви премій та методи їх формування. Резерви збитків та методи їх формування. Інші види технічних резервів та методи їх формування. Поняття резервів зі страхування життя та їх склад. Порядок розрахунку резервів довгострокових зобов'язань. Резерви належних виплат страхових сум. Джерела [1-4, 10] 1. Самотестування. 2. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Семінар - розгорнута бесіда Тема 4. Розміщення страхових резервів	13	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Необхідність державного регулювання розміщення коштів страхових резервів та його зміст. Принципи розміщення коштів страхових резервів. Нормативи розміщення та інвестування коштів страхових технічних резервів страховиків, що здійснюють загальне страхування. Нормативи розміщення та інвестування коштів страхових технічних резервів страховиків, що здійснюють страхування життя. Джерела [1-4, 16, 27] 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Разом змістовий модуль 1	42		
Змістовий модуль 2. Фінансові результати діяльності страховиків та їх оцінка			
Семінар - розгорнута бесіда Тема 5. Прибуток страховика, його формування та розподіл	18	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Сутність прибутку страхової організації та його складові. Порядок визначення прибутку від страхової діяльності. Розподіл прибутку страховика. Джерела [1-4, 31]	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання

		2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань	практичних завдань
Семінар запитань і відповідей Тема 6. Оподаткування страховиків	18	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань Система оподаткування страхових організацій в Україні. Оподаткування страховиків податком на прибуток. Декларація з податку на доходи (прибуток) страховика та її зміст.. Джерела [1-4] 2. Самотестування. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Семінар з виконанням практичних задач Тема 7. Оцінка фінансового стану страховика	22	Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Поняття фінансового стану страховика. Фінансова надійність страховика та чинники, що її забезпечують. Показники оцінки фінансового стану страховика Джерела [1-4, 22] 1. Самотестування. 2. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Разом змістовий модуль 3	58		
Разом	100		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності										
	Загальні					Предметно-спеціальні					
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6
Здатність породжувати нові ідеї (креативність). Здатність генерувати ідеї, які дозволяють реалізовувати затребувані конкурентоспроможні інноваційні послуги у фінансово-кредитній сфері та страхуванні							+				
Здатність застосовувати знання на практиці. Здатність ефективно використовувати на практиці отриманні знання з дисциплін загальної та професійної підготовки								+			
Відповідальність, турбота про якість роботи, що виконується. Здатність сумлінно виконувати професійні обов'язки фінансиста згідно посадових інструкцій							+				
Професійне володіння комп'ютером та інформаційними технологіями. Здатність використовуватисучасне прикладне професійне програмне забезпечення у фінансово-кредитній та страховій діяльності										+	
Культура усного професійного мовлення. Здатність оволодіти нормами мовного етикету та правилами мовленнєвої поведінки співрозмовників під час проведення телефонної розмови, перемовин, дискусій, публічних виступів, що пов'язано з професійною діяльністю фінансиста							+				
Базові загальні знання. Володіти базовими загальними знаннями з фінансів, банківської справи та страхування, що дозволяє розв'язувати прикладні і наукові завдання в цій області. Знання базових підходів, методологій інших дисциплін і здатність застосовувати їх в контексті фінансово-кредитної та страхової діяльності											
Глибокі знання та розуміння. Знання сутності і концептуальних основ розвитку форм грошей, схем та структури грошових потоків на мікро-								+			

оптимальні джерела його нарощування												
Розв'язання проблем. Здатність швидко та ефективно розв'язувати широке коло проблеми, які виникають під час професійної діяльності, шляхом практичного використання комунікаційних навичок, спеціалізованих знань та сучасних технологій												

8. Методи викладання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Залік.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюється у випадку виставлення заліку.

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	2		5			7
Тема 2	2		5			7
Тема 3	3	5	5			13
Тема 4	3	5	5		10	23
Разом змістовий модуль 1	10	10	20		10	50
Змістовий модуль 2						
Тема 5	3	3	3			9
Тема 6	3	3	3			9
Тема 7	4	4	4	10	10	32

Разом змістовий модуль 2	10	10	10	10	10	50
Разом						100

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Індивідуальні завдання.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна

1. Юнацький М.О. Фінанси страхових організацій [Текст] : конспект лекцій / М.О. Юнацький // ДонНУЕТ. - Кривий Ріг, 2019.- 165 с.
2. Безугла В.О. Страхування: Навч. посіб. / В.О. Безугла, І.І. Постіл, Л.П. Шаповал. – К.: ЦУЛ, 2008. – 582 с.
3. Гаманкова О.О. Ринок страхових послуг в Україні: теорія, методологія і практика: монографія / Державний вищий навчальний заклад «Київський національний ун – т ім. Вадима Гетьмана. – К.: КНЕУ, 2009. – 283 с.
4. Говорушко Т.А. Страхові послуги. 2-е видання перероблене та доповнене: навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 344 с.
5. Долгошея Н.О. Страхування в запитаннях і відповідях: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 318с.
6. Дьячкова Ю.М. Страхування. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 240 с.
7. Козьменко О.В. Страховий ринок України у контексті сталого розвитку: монографія. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. – 350 с.
8. Олійник О.С. Страхування: навч. посібник / О.В. Олійник, Г.О. Нагаєва: Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва. – Х.: 2008. – 283 с.
9. Страхування в системі економічної безпеки: монографія / Р.І. Тринько (Керівник авт. кол.): Львівський держ. ун – т внутрішніх справ. Кафедра теоретичної та прикладної економіки. – Л.: ЛьвДУВС, 2008. – 328 с.
10. Страхування природно – кліматичних ризиків у рослинництві: монографія / П.А. Лайко, С.Д. Пушак. – К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2009. – 320 с.
11. Страхування: Практикум: Навч. посіб. — 2-ге вид., перероб. і доп. Рекомендовано МОН / За ред. В.Д. Базилевича. — К., 2011. — 607 с.
12. Страхування: навч. посіб. / Т.А. Говорушко, В.М. Стецюк; за ред. Т.А. Говорушко. – К.: – Львів: «Магнолія 2006», 2014. – 328 с.
13. Ткаченко Н.В. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній: теорія, методологія та практика: монографія/ Національний банк України, Університет банківської справи. - Черкаси: Черкаський ЦНТІ, 2009. – 578 с.
14. Фисун І.В. Страхування: навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури. – 2011. – 240 с.
15. Фінанси страхових компаній. Навчальний посібник / Н.Г. Нагайчук,

О.О. Гончаренко. – К.: УБС НБУ, 2010. – 585 с.

Допоміжна

16.Абрамов В.Ю. Страхование: теория и практика: [практик. пособие]. – М.: Волтерс Клузер, 2007. – 505 с.

17.Абрамов В.Ю. Страховой риск: понятие и оценка: Правовые аспекты. – М.: Анкил, 2006. – 128 с.

18.Бабенко В.Г. Механізм страхування фінансових ризиків: монографія / Таврійський державний агротехнічний університет. – Мелітополь: ТДАТУ, 2009. – 287 с.

19.Василенко А.В. Інвестиційна стратегія страхових компаній: Навч. посібник / Київський торговельно-економічний ун-т . – К.: КНТЕУ, 2006 . – 168 с.

20.Внукова Н.М., Смоляк В.А. Економічна оцінка ризику діяльності підприємств: проблеми теорії і практики: Монографія. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006. – 184 с.

21.Машина Н.І. Міжнародне страхування: навч. посіб. / Н.І. Машина. – К.: ЦУЛ, 2006. – 504 с.

22.Сплетухов Ю.А., Дюжиков Е.Ф. Страхование: учебное пособие. - М.: ИНФРА – М, 2002. – 312 с. – (Серия “ Высшее образование “)

23.Степанова Т.В. Основи страхування в Україні: курс лекцій. – К.: Бурун Книга, - 2010. – 108 с.

24.Страхові послуги. Навчальний посібник / І.В. Алексєєв, І.В. Кондрат, Н.Б. Ярошевич / Національний ун-т „Львівська політехніка”. – Л.: Видавництво національного ун-ту „Львівська політехніка”, 2006. – 204 с.

25.Страхові послуги: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / О.Д. Вовчак, О.І. Завійська, - Л.: Компакт – ЛВ, 2005. – 656 с.

26.Страхование. Теория и практика: Учебн.пособие для студ. вузов, обучающихся по спец. „Финансы и кредит” и „Бухгалтерский учёт, анализ и аудит” / Н.Н. Никулина, С.В. Березина, - 2 изд. перераб. и доп. - М.: Юнити – Дана, 2007 – 511 с.

27.Страхування в галузі охорони здоров'я: навч. посіб./ І.Б. Дячук, І.Я. Сенюта, Х.Я. Терешко, І.І. Фуртик; за аг. Ред.. І.Я. Сенюти – Львів: Видавництво ЛОБф «Медицина і право», 2010 – 216 с.

28.Страхування: навч.-метод. посібник / Н.І. Бондаренко, Г.О. Нагаєва, Т.В. Ковальова, О.М. Калашнікова: Харківський національний аграрний університет ім.. В.В. Докучаєва, - Х.: 2007. – 110 с.

29.Страхування: теорія і практика / За загл. ред. Н.М. Внукової: Харків: Бурун книга, - 2007. – 376 с.

30.Страхування: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Ярослав Шумелда. — Вид. 2-е, розширене. — К.: Міжнар. агенція «БІЗОН», 2007. — 377 с.: іл., табл. — (Серія «Бібліотека страхування»).

31.Тронин Ю.Н. Основы страхового бизнеса, - М.: Альфа-пресс, 2006. – 409 с.

32.Шегда А.В., Голованенко М.В. Ризики в підприємстві: оцінювання та

управління: навч. посіб. / А.В. Шегда, М.В. Голованенко: за ред. А.В. Шегди. – К.: Знання, 2008. – 271 с.

33.Юрченко Л.А. Финансовый менеджмент страховщика. Учеб. пособие для вузов / Л.А. Юрченко. – М.: ЮНИТИ – ДАНА, 2011. – 199 с.

34.Яворська Т.В. Страхові послуги: навчальний посібник/ Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Економічний факультет, 2008. – 250 с.

35.Абрамов В.Ю. Страхование: теория и практика: [практик. пособие]. – М.: Волтерс Клузер, 2007. – 505 с.

36.Ткаченко Н.В. Страхування. Практикум: Навчальний посібник. – К.: Ліра – К., 2007. – 270 с.

37.Говорушко Т.А. Страхові послуги. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 376 с.

38.Історія страхування: Підручник/ С.К. Реверчук, Т.В. Сива, С.І. Кубів, О.Д. Вовчак; за ред. С.К. Реверчука, - К.: Знання, 2005 р. – 213 с.

39.Мних М.В. Страхування в Україні: сучасна теорія і практика: Підручник. – К.: Знання України, 2006. – 284 с.

40.Страхові послуги: Підручник / За ред. проф. С.С. Осадця і доц. Т.М. Артюх, КНЕУ, 2007. – 464 с.

41.Страхування: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича, - К.: Знання, 2008. – 1019 с.

42.Страхування: Підручник /Керівник авт. кол. і наук. ред. С. С. Осадець, д – р, екон. наук, проф. – К.: КНЕУ, 2006. – 528 с.

43.Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. 6-те вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2006. – 460 с.

Інформаційні ресурси

1. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.1995 № 176/95-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, №№ 47, 48, 49, 50, 51, 52, ст.349.

2. Повітряний кодекс України від 04.05.1993 № 3167-ХІІ // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 25, ст.274.

3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40 – 44, ст.356.

4. Про страхування: Закон України від 07.03.96 р. №86/96-ВР (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр/>.

5. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 01 червня 2000 р. № 1775 –ІІІ // Режим доступу: www.rada.gov.ua.

6. Закон України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою» від 09.02.2012 № 4391-VI // Режим доступу: www.rada.gov.ua.

7. Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземного транспорту» від 01.07.2004 р. № 1961-IV. // Режим доступу: www.rada.gov.ua.

8. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг» від 12.07.2001 р. № 2664 – III. // Режим доступу: www.rada.gov.ua.

9. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті» від 14.08.1996 р. №959. // Режим доступу: www.rada.gov.ua.

10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок провадження діяльності страховими посередниками» від 18.12.1996 р. №1523. // Режим доступу: www.rada.gov.ua.

11. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження порядку та вимог щодо здійснення перестраховання у страховика (перестраховика) нерезидента» від 04.02.2004 № 124 // Режим доступу: www.rada.gov.ua.

12. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку та правил обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації» від 12.10.2002 р. № 1535. // Режим доступу: www.rada.gov.ua.

13. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку та правил обов'язкового страхування відповідальності власників собак за шкоду, що може бути заподіяна третім особам» від 9.09.2002 р. № 944. // Режим доступу: www.rada.gov.ua.

14. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку та правил обов'язкового страхування сільськогосподарських тварин» від 23.04.2003 р. №590. // Режим доступу: www.rada.gov.ua.

15. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку та правил проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю, за шкоду, яка може бути заподіяна третій особі або її майну внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї» від 29.03.2002 р. № 402. // Режим доступу: www.rada.gov.ua.

16. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження розмірів страхових платежів за міжнародними договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» від 6.01.2005 р. № 5. // Режим доступу: www.rada.gov.ua.

17. Ліга страхових організацій України - <http://www.uainsur.com>

18. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України - <http://www.dfp.gov.ua>

19. Інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку - <http://ufin.com.ua/>

20. Страхування - <http://www.forinsurer.com>

21. Сайт економічних новин та інформації – Режим доступу: <http://www.economics.com.ua>